

PB071 – Programování v jazyce C

Preprocesor, assert, varargs, zbývající
klíčová slova C99, C11, diskuze

Organizační

- Tento týden poslední přednáška i cvičení
  - Další týden předtermíny a náhrady odpadlých cvičení
- Zápočtový příklad
  - na vašem cvičení, obdobně jako při nácviku
  - každé cvičení bude mít jiný příklad
  - je nutné úspěšně vypracovat (není bodováno)
  - bude vypsán opravný termín (příští týden)
- Zkouška
  - vypsáno v ISu, u počítačů v B130 (Linux) (+ B116&B117 Windows)
  - musíte znát své heslo na Aisu!
  - nutno mít zapsáno v poznámkovém bloku ZAPOČTENO (uhánějte svého cvičícího)
  - 50 minut
- Náplň zkouškového testu
  - 40 bodů otázky z průběžných testíků (drill)
  - 40 bodů porozumění stávajícímu kódu (co vypíše program...)

Preprocesor

Překlad po částech

1. Preprocessing "gcc -E hello.c > hello.i"

- rozvinutí maker, expanze include...

2. Kompilace "gcc -S hello.i"

- syntaktická kontrola kódu, typicky chybová hlášení

3. Sestavení "as hello.s -o hello.o"

- assembly do strojového kódu

4. Linkování "gcc hello.o"

- nahrazení relativních adres absolutními

Při běžném překladu proběhnou všechny kroky automaticky, nemusíme pouštět každý zvlášť

Preprocesor - motivace

- Preprocesor předzpracování zdrojový kód pro překladač
- Potřebuje překladač zpracovávat poznámky?
  - ne, neovlivní nijak výsledný kód, lze odstranit
- Musíme mít veškerý kód v jediném souboru?
  - ne, je výhodné dělit do podčástí (knihovny apod.)
  - až před poskytnutí překladači jsou části kódu spojené
- Jak říct, že funkce printf() opravdu existuje, ale je definovaná v jiném zdrojovém souboru?
  - musíme uvést hlavičku funkce pro překladač (deklarace)
  - zbytečné uvádět manuálně hlavičku funkce printf do každého souboru
  - preprocesor nám umožní snadno vkládat pomocí #include
- Chceme vždy překládat celý zdrojový kód?
  - ne, můžeme mít např. platformově závislé části s podmíněným překladem

Preprocesor

- Většina příkazů preprocesoru začíná znakiem #
- Znak # nemusí být na začátku řádku, ale nesmí před ním být žádný další token
  - NE `int a = 1; #define DEBUG`
  - může být odsazeno
- Dělá textové náhrady nad zdrojovým kódem
  - jazykově nezávislé, "neví" nic o syntaxi jazyka C
- Příkazy preprocesoru jsou z předzpracovaného kódu odstraněny

Preprocesor - #include

- `#include "vlozMe.h"`
  - namísto této řádky se vloží obsah souboru vlozMe.h
- Typicky použijeme pro vkládání hlavičkových souborů (*.h)
  - `#include <soubor>` ... hledá se ve standardních hlavičkových souborech
  - `#include "soubor"` ... hledá se nejprve v aktuálním adresáři
- Můžeme použít i pro vkládání obsahu jakýchkoli jiných souborů

Preprocessor – makra bez parametrů

- `#define JMÉNO_MAKRA hodnota_makra`
  - jméno_makra se v kódu nahradí za hodnota_makra
- Označení jmen maker velkými písmeny je konvence
  - je zřejmé, co jsou makra a budou tedy nahrazena
- Často používáno např. pro konstanty

- `#define ARRAYSIZE 10000`

hodnota makra

jméno makra

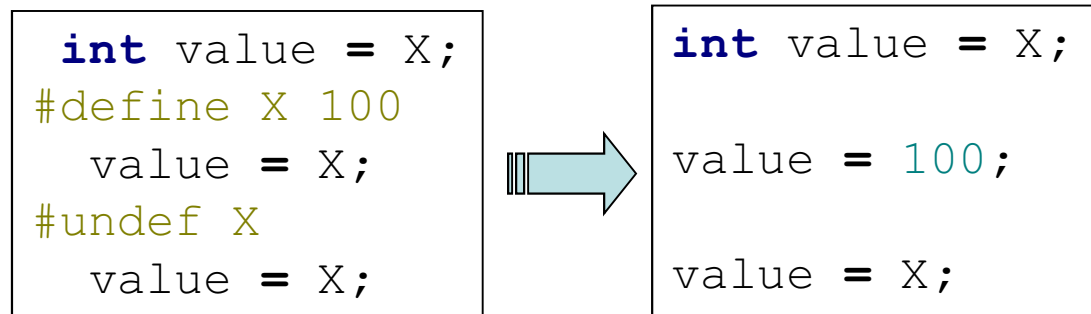
Pozn.: pro konstanty ale raději `const int ARRAYSIZE = 10000;`

- Nahradí se jen samostatné tokeny, nikoli podčásti tokenu
  - `int arraySize = ARRAYSIZE;`
  - `int arraySize = ARRAYSIZEBAD; => bez změny`
  - `int array [ARRAYSIZE]; => int array [10000];`

Rozsah platnosti makra

- Makro je v kódu platné od řádku jeho uvedení
  - nahrazení proběhne až pro následující řádky
  - pozor, makro může být platné i v dalších souborech (#include)
- Platnost makra lze zrušit pomocí **#undef** jméno_makra

- Makro lze definovat v kódu nebo jako přepínač překladač
  - #define DEBUG
  - gcc -Djméno_makra => gcc -DDEBUG
  - gcc -Djméno_makra=hodnota_makra => gcc -DARRAYSIZE=100

Makro - redefinice

- Makro může být předefinováno
  - často spíše nežáměrná chyba, proto varování překladače
  - warning: "VALUE" redefined
- Pokud potřebujete předefinovat, oddefinujte nejprve předchozí
- Hodnota makra může být prázdná
  - #define DEBUG
  - často použito pro podmíněný překlad (viz. následující)

```
#define VALUE 100  
#define VALUE 1000
```

```
#define VALUE 100  
#undef VALUE  
#define VALUE 1000
```

Preprocesor – podmíněný překlad

- Chceme vždy přeložit celý zdrojový kód?
  - ne nutně, část kódu může vynechat
  - chceme mít zároveň jediný zdrojový kód, ne násobné (nekonzistentní) kopie
- Např. v ladícím režimu chceme dodatečné výpisy
  - `#ifdef DEBUG printf("Just testing")`
- Např. máme části programů závislé na platformě
  - little vs. big endian, Unix vs. Windows
  - `#ifdef _WIN32`
- Příkazy preprocesoru pro podmíněný překlad
  - `#if, #ifdef, #ifndef, #else, #elif, #endif`
- Podmínky se vyhodnotí v době překladu!

Ukázka #ifdef

```
#include <stdlib.h>
#include <stdio.h>

#define VERBOSE

int main(void) {
    int a = 0;
    int b = 0;
    scanf("%d %d", &a, &b);
#ifdef VERBOSE
    printf("a=%d b=%d\n", a, b);
#endif
    printf("a+b=%d\n", a + b);

    return 0;
}
```

Zakomentováním odstraníme
dílčí výpis

Namísto definice VERBOSE v kódu
můžeme použít:
Přepínač překladače
gcc -DVERBOSE
Nastavení v QT Creator:
DEFINES += VERBOSE

Pokud není VERBOSE
definován, tento řádek
nebude vůbec přítomný ve
výsledné binárce

Zamezení opakovanému vkládání souboru

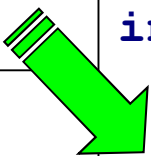
- Opakované vložení hlavičkového souboru je nepříjemné
  - překladač hlásí násobnou deklaraci funkcí apod.
  - obtížné pohlídat vkládání souboru jen jednou "manuálně"
- S pomocí podmíněného překladu lze řešit
  - vložení souboru podmíníme (ne-)existující definicí makra
    - `#ifndef JMENOSOUBORU_H`
    - ve vkládaném souboru makro definujeme
      - `#define JMENOSOUBORU_H`
- Při prvním vkládání se obsah souboru vloží a zadefinuje makro JMENOSOUBORU_H, které zamezí dalšímu vložení
- U souborů *.c se typicky nepoužívá
  - nepoužíváme `#include "soubor.c"` ale `#include "soubor.h"`

```
#ifndef _STDIO_H_
#define _STDIO_H_
// obsah souboru stdio.h
#endif
```

Preprocesor – makra s parametry

- Makra můžeme použít pro náhradu funkcí
  - tzv. function-style macro
- `#define JMÉNO_MAKRA (argumenty) tělo_makra`
- Preprocesor nahradí (rozvine) výskyty makra včetně jejich zadaných argumentů
  - argumenty makra v definici se nahradí za reálné argumenty při použití makra

```
#define ADD(a, b) (a + b)
int main(void) {
    int z = ADD(5, 7) * 3;
    return 0;
}
```



```
int main(void) {
    int z = (5 + 7) * 3;
    return 0;
}
```

```
#define ADD(a, b) (a + b)
int main(void) {
    int x = 0;
    int y = 0;
    int z = ADD(x, y);
    z = ADD(x, 3.4);

    return 0;
}
```

Preprocesor – makra s parametry

```
#define ADD(a, b) (a + b)
int add(int a, int b) {
    return a + b;
}
int main(void) {
    int x = 0;
    int y = 0;
    int z = ADD(x, y);
    z = add(x, y);

    return 0;
}
```

```
23          int z = ADD(x, y);
0x00401399  <+85>:          mov     0x48(%esp),%eax
0x0040139d  <+89>:          mov     0x4c(%esp),%edx
0x004013a1  <+93>:          lea     (%edx,%eax,1),%eax
0x004013a4  <+96>:          mov     %eax,0x44(%esp)

24          z = add(x, y);
0x004013a8  <+100>:         mov     0x48(%esp),%eax
0x004013ac  <+104>:         mov     %eax,0x4(%esp)
0x004013b0  <+108>:         mov     0x4c(%esp),%eax
0x004013b4  <+112>:         mov     %eax, (%esp)
0x004013b7  <+115>:         call   0x401d5c <_Z3addii>
0x004013bc  <+120>:         mov     %eax,0x44(%esp)
```

Funkce inline

```
inline int add(int a, int b) {  
    return a + b;  
}  
// ...  
int z = add(x, y);
```

- Makra s parametry typicky zavedeny z důvodu rychlosti
  - pokud je standardní funkce, musí se připravit zásobník...
  - např. jednoduché sečtení dvou čísel může znatelně zpomalovat
- Při použití makra vložen přímo kód funkce namísto volání
- Optimalizující překladač ale může sám vložit kód funkce namísto volání (tzv. inlining)
  - rychlostní optimalizace na úkor paměti (delší kód)
  - překladače jsou obecně v optimalizaci velice dobré!
- Pomocí klíčového slova **inline** signalizujeme funkci vhodnou pro vložení
  - překladač ale může ignorovat (jen doporučení)
- Výrazně snazší ladění než v případě maker!

Makra – problémy s typem

- Makro nemá žádný typ
  - jde o textovou náhradu během preprocessingu
  - velmi náchylné na textové překlepy
- Např. pozor na

```
#define ARRAYSIZE 10000;  
int array[ARRAYSIZE];
```

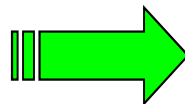
  - hodnotou makra je zde `10000; // int array[10000];`
  - => chyba, ale odhalí už překladač
- Překladač nemůže kontrolovat typovou správnost
  - zvyšuje se riziko nesprávné interpretace dat
- Často problém díky automatickým implicitním konverzím
  - díky automatické konverzi překladač neohlásí chybu
  - paměť s konstantou 100 je interpretována jako řetězec

```
#define VALUE 100  
printf("%s", VALUE);
```

Makra – problémy s rozvojem

- Velký pozor na přesný výsledek rozvoje

```
#define ADD(a, b)    a + b
int main(void) {
    int z = ADD(5, 7) * 3;
    return 0;
}
```



```
int main(void) {
    int z = 5 + 7 * 3;
    return 0;
}
```

**používejte preventivní
uzávorkování**

```
#define ADD(a, b) (a + b)
int main(void) {
    int z = ADD(5, 7) * 3;
    return 0;
}
```



```
int main(void) {
    int z = (5 + 7) * 3;
    return 0;
}
```

Makra - shrnutí

- Makra se vyhodnocují při překladu, nikoli při běhu
- Snažte se minimalizovat jejich používání
  - `#include` OK
  - `#ifndef SOUBOR_H` OK
  - `#define MAX 10` ... raději `const int MAX = 10;`
  - `#define VALUE_T int` ... lépe `typedef int VALUE_T;`
- Používejte inline funkce namísto funkčních maker
  - **`inline int`** `add(int, int);` namísto `#define ADD(a,b) (a+b)`
- Podmíněný překlad častý při využití platformově závislých operací

<assert.h>

<assert.h> – pomocník při ladění

- Při psaní kódu předpokládáme platnost některých podmínek
  - invarianty / konzistence stavu
  - např. energie Avatara nikdy neklesne pod 0
  - např. pokud je zavolána funkce attack(), tak by Avatar měl být živý
- Pro potřeby snazšího ladění lze tyto invarianty hlídat
  - a snadno získat lokalizaci místa, pokud je invariant porušen
- `void assert(int expression)`
  - pokud se `expression` vyhodnotí na false (0), tak vypíše identifikaci řádku s `assert()` na standardní chybový výstup a program skončí
  - některé vývojové nástroje umožní připojení debuggeru
    - např. MS Visual Studio
- Pozor, využití jen pro ladící režim!

Assert - ukázka

```
#include <assert.h>
#include <string.h>
int main() {

    assert(1 + 1 == 2);
    assert(strlen("Hello world") == 11);

    int value = 0;
    assert(value == 0);
    assert(value != 0);
    assert(false);

    return 0;
}
```

Assert – vhodnost použití

- Nejedná se o ošetřování uživatelského vstupu
  - tam je nutné použít běžnou podmínku v kódu
  - jde o stav (proměnné...) uvnitř našeho kódu, která není typicky přímo nastavována uživatelem
  - pokud je ale podmínka porušena, značí to nekorektní chování našeho kódu → chceme rychle najít
- Nepoužívá se pro detekci chyby v produkčním kódu
  - zde je makro odstraněno → podmínky se nevyhodnocují
  - `#define assert(ignore)((void) 0)`
- **Pozor na `assert(foo())` !!!**
  - v Debug režimu funguje dobře
  - v Release režimu se `foo()` vůbec nevolá – je odstraněno!

Výňatek z <assert.h>

```
#ifdef NDEBUG
/*
 * If not debugging, assert does nothing.
 */
#define assert(x)      ((void)0)

#else /* debugging enabled */
/*
 * CRTDLL nicely supplies a function which does the actual output and
 * call to abort.
 */
_CRTIMP void __cdecl __MINGW_NOTHROW _assert(const char*, const char*, int)
    __MINGW_ATTRIB_NORETURN;

/*
 * Definition of the assert macro.
 */
#define assert(e)      ((e) ? (void)0 : _assert(#e, __FILE__, __LINE__))

#endif /* NDEBUG */
```

Pokud je makro
NDEBUG (Release), tak
nedělej nic

Pokud se e vyhodnotí na
true, tak nedělej nic

e vyhodnoceno na false
=> reaguj

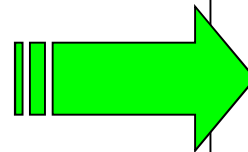
Assert – překlad pro Release

```
#include <assert.h>
#include <string.h>
int main() {

    assert(1 + 1 == 2);
    assert(strlen("Hello world") == 11);

    int value = 0;
    assert(value == 0);
    assert(value != 0);
    assert(false);

    return 0;
}
```



```
#define NDEBUG
#include <assert.h>
#include <string.h>
int main() {

    ((void) 0);
    ((void) 0);

    int value = 0;
    ((void) 0);
    ((void) 0);
    ((void) 0);

    return 0;
}
```

Funkce s proměnným počtem argumentů

Funkce s proměnným počtem argumentů

- Některé funkce má smysl používat s různými počty a typy argumentů
  - `printf("Hello 4 world");`
  - `printf("%s%c %d %s", "Hell", 'o', 4, "world");`
  - nemá smysl definovat funkce pro všechny možné kombinace
- Argumenty na konci seznamu lze nahradit výpustkou `...`
  - `int printf ( const char * format, ... );`
  - první argument je formátovací řetězec, dále 0 až N argumentů
- Výslovně uvedené argumenty jsou použity normálně
- Argumenty předané na pozici výpustky jsou přístupné pomocí dodatečných maker
  - hlavičkový soubor `stdarg.h`
  - `va_start`, `va_arg` a `va_end`

Přístup k argumentům

1. Definujeme ve funkci proměnnou typu `va_list`
  - `va_list arguments;`
2. Naplníme proměnnou argumenty v proměnné části
  - `va_start(arguments, number_of_arguments);`
3. Opakovaně získáváme jednotlivé argumenty
  - `va_arg(arguments, type_of_argument);`
4. Ukončíme práci s argumenty
  - `va_end(arguments);`

Poznámky k argumentům

- Seznam argumentů lze zpracovat jen částečně a předat další funkci (která může zpracovat zbytek)
- Jazyk C neumožňuje zjistit počet argumentů při volání funkce
  - lze přímo předat prvním parametrem:
    - `void foo(int num, ...);`
  - lze odvodit z prvního argumentu:
    - `int printf(const char* format, ...);`
    - `format = "%s%c %d %s" -> 4 args, char*,char,int,char*`

Proměnný počet argumentů - příklad

```
#include <stdarg.h>
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
void varFoo(int number,...) {
    va_list arg;
    va_start(arg,number);
    int valueInt = va_arg(arg,int);
    char* valueChar = va_arg(arg,char*);
    printf("%d dynamic params are: %d, %s\n",
           number,valueInt,valueChar);
    va_end(arg);
    return;
}
int main(void) {
    varFoo(2,123,"end");
    return 0;
}
```

Zbývající klíčová slova jazyka C

Klíčová slova C99

<http://www.georgehernandez.com/h/xComputers/Cs/ReservedKeywords.asp>

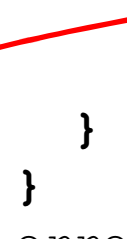
_Bool
_Complex
_Imaginary
auto
break
case
char
const
continue
default
do
double
else
enum
extern
float
for
goto
if

int
inline
long
register
restrict
return
short
signed
sizeof
static
struct
switch
typedef
union
unsigned
void
volatile
while

Problém s goto

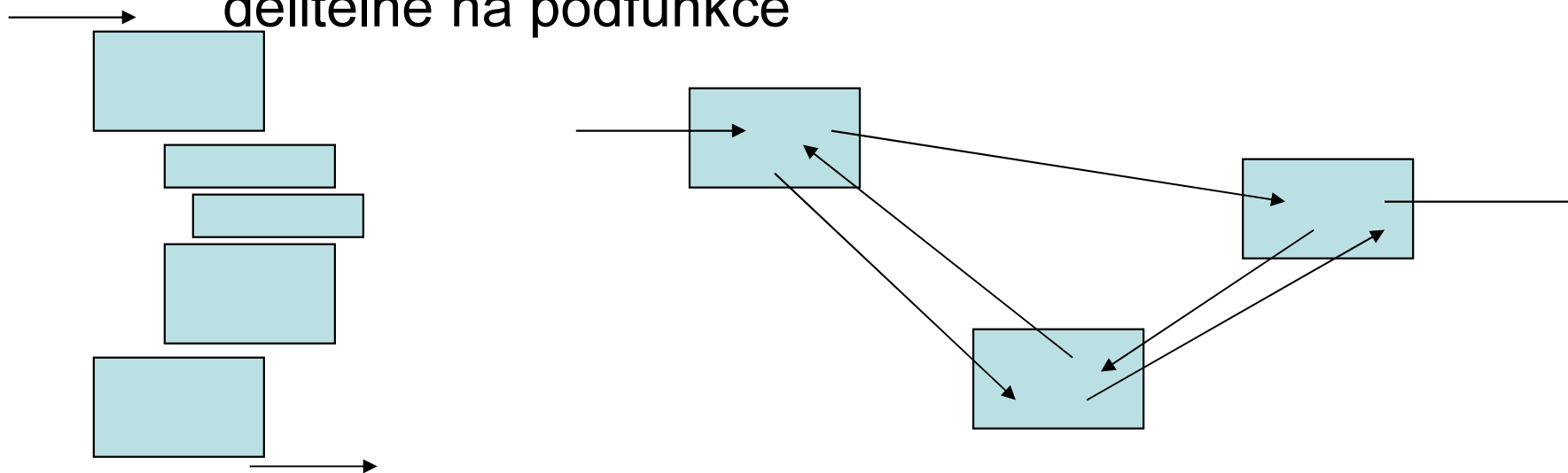
- Goto přeruší běh kódu a skočí na místo označené návěštím (nepodmíněný skok)
- Syntaxe: `goto jméno_návěští;`
- Návěští znáte z příkazu switch
  - jméno_návěští:


```
for (/*anything*/) {  
    if (error_occured) {  
        goto error;  
        // step outside all nested blocks  
    }  
}  
error:  
    // do some error handling
```

Goto – styl programování

- Strukturované programování
  - přemýšlíme o funkcích, které mají vstup a výstup
  - problém řešíme jejich vhodným poskládáním
- Využití goto typicky vede ke špagetovému kódu
  - dlouhé kusy kódu, silně provázané, jen obtížně dělitelné na podfunkce

Goto – další informace

- Kód s goto typicky snižuje čitelnost a ztěžuje ladění
  - z pohledu na kód lze těžko říct, které části se provedou
- Kód s goto lze vždy přepsat na kód bez něj
- Dijkstra. *Go To Statement Considered Harmful*.
Communications of the ACM 11(3), 1968
  - http://www.u.arizona.edu/~rubinson/copyright_violations/Go_To_Considered_Harmful.html
- Problém není v samotném slovu, ale ve způsobu použití
  - a stylu programování, ke kterému svádí
  - <http://blog.julipedia.org/2005/08/using-gotos-in-c.html>

Goto – korektní použití

- C nepodporuje výjimky (na rozdíl od C++, Java...)
- goto může poskytnout rozumný způsob ošetření chyb při násobném vnoření bloků
- Celkově se ale nedoporučuje používat
  - protože lze vždy přepsat bez něj
  - speciálně začátečníky svádí k nevhodnému stylu programování

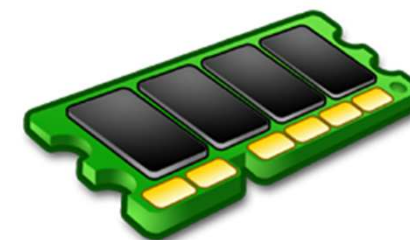
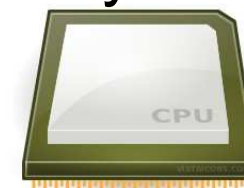
Korektní použití goto

```
for (/*anything*/) {  
    // any code  
    for (/*anything*/) {  
        // any code  
        if (error_occured) {  
            goto error;  
            // step outside all nested blocks  
        }  
        // any code  
    }  
}  
error:  
// error handling
```

Modifikátory u proměnných

Koncept umístění hodnot v paměti

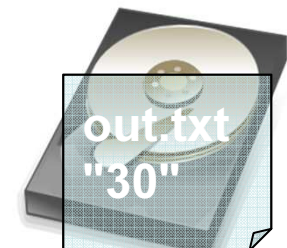
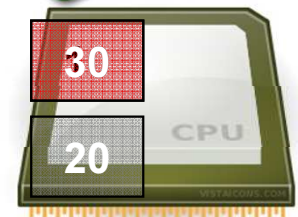
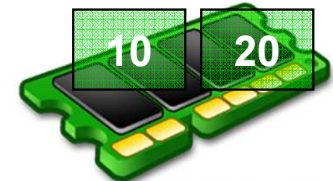
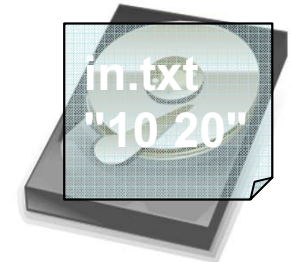
- Procesor (registry CPU)
  - vykonání instrukce procesoru potřebuje argumenty v registrech
- RAM (zásobník)
  - register ESP ukazuje na aktuální pozici v zásobníku
  - lokální proměnné
- RAM (halda)
  - dynamicky alokovaná paměť
- Ostatní paměť (HDD, ...)
  - umístění dat mimo paměť aktuálního programu
  - např. soubory na disku

Motivace – sečtení dvou čísel z/do souboru

value = value + value2;

1. Načtení hodnot z HDD do RAM paměti
  - `fscanf(file, "%d", &value);`
2. Přesun hodnot z RAM paměti do registru CPU
  - `MOV 0x48(%esp), %eax`
  - `MOV 0x44(%esp), %edx`
3. Provedení instrukce procesoru (např. ADD)
  - `ADD %edx, %eax`
4. Uložení výsledku registru CPU do RAM
  - `MOV %eax, 0x48(%esp)`
5. Uložení výsledku z RAM do souboru
  - `fprintf(file, "%d", value);`

Klíčové slovo **auto**

```
auto int a = 10;
```

- Defaultní paměťová třída pro lokální proměnné
  - automatická vznik na zásobníku
  - automatické odstranění při konci bloku
- V kódu se tedy explicitně neuvádí
  - (pozor, v C++11 jiný význam)

```
void foo() {  
    auto int a = 10;  
    printf("%d\n", a);  
    a += 10;  
}  
  
int main(void) {  
    foo(); // => 10  
    foo(); // => 10  
    foo(); // => 10  
    return 0;  
}
```

Klíčové slovo `static`

```
static int a = 10;
```

- Proměnná deklarovaná se `static` zachová svou hodnotu i po konci bloku s deklarací
- Statické proměnné jsou inicializovány v době překladač
  - trvalé místo pro proměnnou stejně jako pro globální proměnné
  - při novém "vzniku" proměnné obsahuje poslední předešlou hodnotu
- Zachování hodnoty proměnné je jen v rámci jednoho spuštění programu
- Proměnná se `static` je lokální v rámci souboru

Klíčové slovo static - ukázka

```
void foo() {  
    static int a = 10;  
    printf("%d\n", a);  
    a += 10;  
}  
  
int main(void) {  
    foo(); // => 10  
    foo(); // => 20  
    foo(); // => 30  
    return 0;  
}
```

Klíčové slovo `volatile`

```
volatile int a = 10;
```

- Proměnná může být měněna i mimo náš kód
  - rutinou přerušení, sdílená paměť...
  - z analýzy zdrojového kódu nelze určit místa změny proměnné
- Vynutí nahrání hodnoty proměnné ze zásobníku do registru CPU před každou operací
  - nelze provést optimalizaci předpokládající přítomnost hodnoty proměnné v registru z předchozí operace
  - pokud by došlo ke změně mimo náš kód, hodnota by nebyla aktuální

Klíčové slovo **register**

```
register int a = 10;
```

- Doporučení pro překladač, aby byla proměnná uložena přímo v registru CPU
  - před vykonáním instrukce musí být hodnoty do registru přeneseny (instrukce mov atp.)
  - pokud je ale již v registru přítomná => zrychlení
- CPU má ale jen omezený počet registrů
  - register je jen doporučení, překladač může ignorovat
- Některé proměnné mohou být umístěny v registru i bez specifikace register
  - překladač sám analyzuje a vybere často používané proměnné

Klíčové slovo register - ukázka

```
void foo4() {  
    register int value = 10;  
    printf("%d\n", value);  
    value += 12;  
}
```

Pro proměnnou value
byl vyhrazen registr ebx
Číslo 10 (0xa) je přímo
uloženo do registru ebx

```
34      register int value = 10;  
0x004013c6  <+7>:                mov     $0xa,%ebx  
  
35      printf("%d\n", value);  
0x004013cb  <+12>:               mov     %ebx,0x4(%esp)  
0x004013cf  <+16>:               movl    $0x402034, (%esp)  
0x004013d6  <+23>:               call    0x401ca0 <printf>  
  
36      value += 12;  
0x004013db  <+28>:               add     $0xc,%ebx
```

Číslo 12 (0xc) je přímo
přičteno k registru ebx

Klíčové slovo **restrict**

```
void foo(int* restrict pA, int* restrict pB, int* restrict pVal);
```

- Paměťová třída pouze pro ukazatel
  - slibujeme překladači, že na danou paměť ukazuje jen tento a žádný jiný používaný ukazatel
  - pokud bude paměť měněna, tak pouze přes tento ukazatel
- Překladač může generovat optimalizovanější kód
  - např. nemusí nahrávat opakovaně hodnotu do registru, pokud je zřejmé, že nebyla změněna
  - příklad viz. <http://en.wikipedia.org/wiki/Restrict>
- Pokud předpoklad porušíme, může dojít k nedefinovanému chování
  - zvažte, zda přínos rychlostní optimalizace vyváží riziko zanesení chyby

Klíčové slovo **extern**

```
extern int globalValue;
```

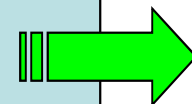
- Proměnná nebo funkce je definovaná jinde, typicky v jiném zdrojovém souboru
- Defaultní volba pro funkční prototyp
  - po vložení hlavičky s prototypem může překladač pokračovat, aniž by znal implementaci funkce
- Až během linkování se hledá implementace funkce resp. umístění proměnné
- Pro proměnné se používá v případě globální proměnné dostupné z několika zdrojových kódů
  - obecně by se nemělo vyskytovat moc často (např. mutex)

file1.c

```
int globalValue = 10;
```

main.c

```
extern int globalValue;  
int main(void) {  
    printf("%d\n", globalValue);  
    return 0;  
}
```

 10

Modifikátory u proměnných - shrnutí

- Dodatečné modifikátory mohou pomoci:
  - optimalizovat rychlost (`register`, `restrict`, `const`)
  - zamezit chybám z optimalizace (`volatile`)
  - zamezit chybám programátora (`const`)
  - ovlivnit životní cyklus proměnné (`auto`, `static`)
  - změnit umístění proměnné (`register`, `extern`)
- Některé modifikátory jsou jen doporučení pro překladač
- Nejprve piště korektní kód, optimalizujte až poté!

ISO/IEC 9899:2011 (C11)

ISO/IEC 9899:2011 (C11)

- Nejnovější verze standardu (2011)
  - [http://en.wikipedia.org/wiki/C11_\(C_standard_revision\)](http://en.wikipedia.org/wiki/C11_(C_standard_revision))
  - přidány drobné rozšíření jazyka
  - přidány některé funkce dříve dostupné jen v POSIXu
- Pěkný souhrn motivací a změn
  - <http://www.jauu.net/data/pdf/c1x.pdf>
- Vyzkoušení na Aise:
  - module add gcc-4.7.2
  - gcc -std=c11
  - GCC zatím nepodporuje všechny nové vlastnosti
- (Zatím nejrozšířenější zůstává použití C99)

Co dál po PB071?

Možné návaznosti PB071

- Programování v jazyce C++ (PB161)
  - principy objektově orientovaného programování
  - základy jazyka C++ (STL, šablony...)
- Programování v jazyce Java (PB162)
- Úvod do vývoje v C#/.NET (PV178)
- Tématický vývoj aplikací v C/C++ (PB173)
  - zaměření na řešení praktických programátorských problémů v oblasti vašeho zájmu
  - tématické skupiny: Zpracování obrazu, Systémové programování Linux a Windows, Ovladače jádra Linux, Aplikovaná kryptografie a bezpečnost...
  - lze zapisovat opakovaně (různé seminární skupiny)
- Seznam programovacích předmětů na FI
  - <http://www.cecko.eu/public/code@fimu>

Možné návaznosti PB071 (pokračování)

- Programování se nenaučíte na cvičeních ve škole
- Najděte si zajímavý open source projekt
  - zkuste v něm odstranit reportovanou chybu
  - zkuste implementovat nějakou TODO funkčnost
- Vyberte si zajímavou laboratoř na škole
  - stačí chuť se učit novým věcem
- Programátoři jsou (ještě pořád) slušně placení
  - zvažte při výběru brigády
- Nebojte se jiných jazyků
  - schopnost programovat je platformově nezávislá ☺

Diskuze

Debata

1. Úroveň slidů, hloubka záběru?
  2. Témata chybějící na přednáškách?
  3. Co je pro vás největší přínos ze cvičení?
  4. Co vám chybí na cvičeních?
  5. Náročnost domácích úkolů?
  6. Způsob bodování domácích úkolů?
  7. Přínos odevzdání nanečisto?
  8. Přínos krátkých testíků před cvičením?
  9. Cokoli dalšího?
- Piště prosím do ankety + i -

